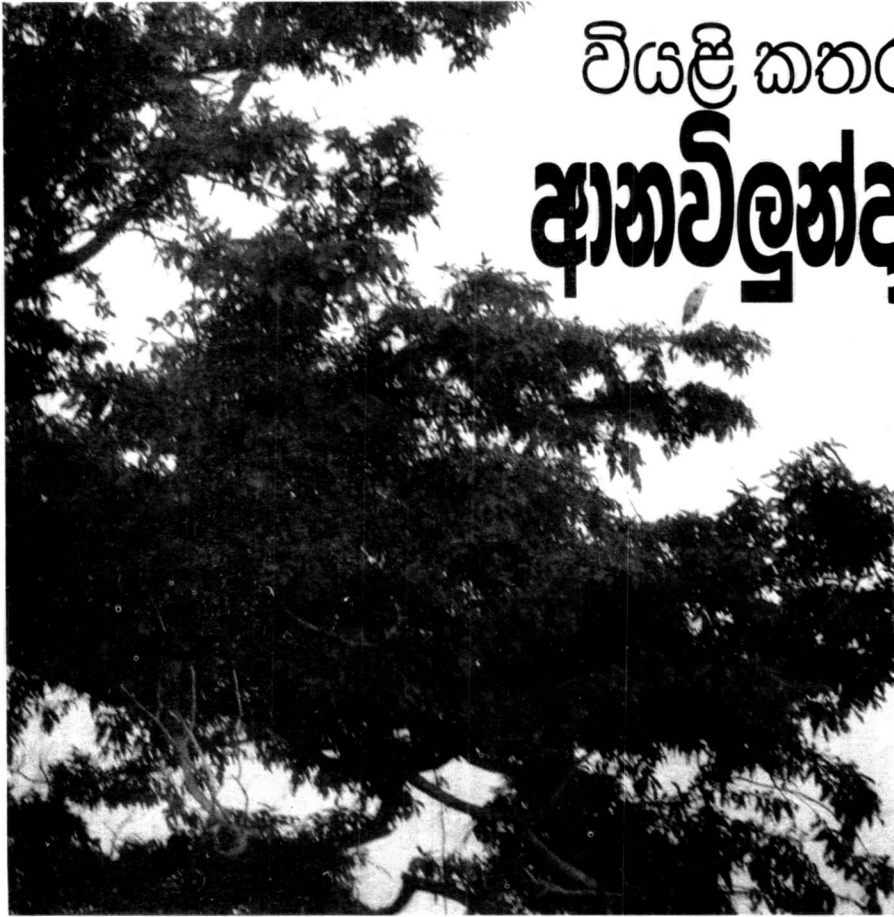

වියළි කතරට කෙම්බිමක් ආහවිලුන්දුව අභය භූමිය

යූ.පී.එස්. පතිරණ

1971 පෙබරවාරි මස 02 වෙනි දින ඉරානයේ රම්සා නගරයේදී එළඹි "රම්සා සම්මුතිය" ලෝකයේ තෙත් බිම් සම්බන්ධයෙන් වැදගත් මංසන්ධියක් සේ සැලකිය හැකිය. එම සම්මුතියට අනුව, බාදිය මට්ටමේ සිට මීටර් හයකට අඩු මුහුදු පෙදෙස් ද ඇතුළත්ව ගලා බසින හෝ නිශ්චලව පවතින්නාවූ මිරිදිය, කිවුල්දිය හෝ ලවණ ජලයෙන් තාවකාලික හෝ ස්ථිර වශයෙන් යටවී ඇති ස්වාභාවික හෝ මානව නිර්මිත වගුරැකිම්, විල්ලු ජලාශ හෝ ජල මාර්ග හැර ඉඩම්, පිටි ඉඩම් තෙත් බිම් ලෙස සැලකේ.

තෙත් බිම් 1112 ක් පමණ පවතින බව දැක් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේද අන්තර් ජාතික වැදගත්කමක් සහිත තෙත් බිම් 40 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබේ. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ එබඳු තෙත්බිම් තුනක් ම "රම්සා" තෙත් බිම් වශයෙන් තම්කර තිබේ. ඒවානම් බුන්දල ජාතික වනෝද්‍යානය මාදුගහ හා ආහවිලුන්දුවයි. ඉන් ආහවිලුන්දුව ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙක් රම්සා තෙත්බිම් දෙකට වඩා වැඩි විශේෂත්වයක් දරනු ලබන බව පැවසුවහොත් වරදක් නොවනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික වශයෙන් අඩුම වර්ෂාපතනයක් ලබන ශුෂ්ක කලාපයක් ලෙස සැලකෙන පුත්තලම් දිස්ත්‍රික්කයේ ආහවිලුන්දුව වැනි තෙත්බිමක් පිහිටා තිබීම ඇත්තෙන්ම සොබාදහමේ හාස්කමෙකි. ආහවිලුන්දුව පිහිටා ඇත්තේ කොළඹ - පුත්තලම මහා මාර්ගයේ හලාවත සිට කි.මී. 10 ක් පමණ දුරකිනි. 12 වන සියවසට අයත්, පෞරාණික වැව් පද්ධතියක් නිසා මෙම තෙත් බිම නිර්මාණය වී තිබේ. මරදන්සෝල්, සූරැවිල, පිත්තට්ටිය, ආහවිලුන්දුව, මයිසාව යන වැව් පහකින් සමන්විත පෞරාණික වාරි පද්ධතිය මගින් නිර්මාණය කර ඇති මෙම තෙත් බිම උතුරින් බත්තූළු ඔය - උඩප්පුව මහා මාර්ගයෙන් ද නැගෙනහිරින් හලාවත - පුත්තලම දුම්රිය මාර්ගයෙන් ද දකුණින් සෙන්ගල්ඔය හා බටහිරින්

මිලන්ද අලෙන් ද මායිම් වී තිබේ. හෙක්ටයාර් 200 ක පමණ බිම් පෙදෙසක් වසාගත්වැව් පද්ධතියක් හෙක්ටයාර් 412 ක පමණ පැතිරුණු චෙල් යායක් ද සමග සැකැසුණු ආහවිලුන්දුව අභය භූමියේ විශාලත්වය හෙක්ටයාර් 1393 ක් පමණ වේ. 1999 ජූනි මස 11 වෙනි දින වනිජ්චී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභයභූමියක් ලෙසට ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති මෙම ආහවිලුන්දුව පරිසර පද්ධතියට 2001 අගෝස්තු මස 03 වෙනි දින සිට "රම්සා තෙත් බිමක්" ලෙසට අන්තර්ජාතික වැදගත්කමක් ලැබී තිබේ. ආහවිලුන්දුව "රම්සා තෙත් බිමක්" ලෙස පිළිගැනීමෙහිලා එහි ඉහලම ජෛව විවිධත්වයක් පැවතීම හා පක්ෂීන්ගේ ආහාර බිමක් වී තිබීම විශේෂයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන තිබේ. ආහවිලුන්දුව හැරුණු විට වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අන්තර් ජාතික වැදගත්කමක් සහිත රම්සා තෙත්බිම් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අනෙක් තෙත්බිම් දෙක වනුයේ බුන්දල ජාතික වනෝද්‍යානය හා මාදුගහ පරිසර පද්ධතිය පමණි. ඉහලම ජෛව විවිධත්වයක් සහිත ආහවිලුන්දුව අභය භූමිය තුළ සත්ත්ව විශේෂ 27 ක් පමණ වාර්තා වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික මෙන්ම දැනට වදවියාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති සත්ත්ව විශේෂ රැසක් ද මෙම පරිසර පද්ධතිය තුළ හමුවේ. ඒ අතර, උණහපුළුවා, දියබල්ලා, හඳුන් දිවියා, වල් බලලා, මිම්මනා හා දේශීය ඊලවා ද වේ. 12 වන සියවසේ දක්බිත දේශයේ පාලකයා වශයෙන් සිටියදී කෘෂිකර්මය තහා සිටුවීම සඳහා මහඟු මෙහෙයක් ඉටු කළ මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ වාරි කර්මාන්තයක් ලෙස සැලකෙන වැව් පද්ධතියක් මෙම අභයභූමිය තුළ ඇති අතර, එම වැව් ආශ්‍රිතව මිරිදිය මත්ස්‍ය විශේෂ 29 ක් ද කිවුල් දිය මත්ස්‍ය විශේෂ 18 ක් ද දක්නට ලැබේ. මීට අමතරව, මෙම පරිසර පද්ධතිය තුළ වෙසෙන දැනට වදවියාමේ තර්ජනයට මුහුණපා ඇති උරග විශේෂ 4 ක් ද ක්ෂීරපායීන් විශේෂ 4 ක් ද පක්ෂී විශේෂ 09 ක් ද හඳුනාගෙන තිබේ.

දැනට ලෝකයේ භූමි ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර් මිලියන 89.37 ක් වසාගත් වැදගත් නවග්‍රහය

උත්තර අර්ධ ගෝලයේ ශීත සෘතුව ආරම්භ-
වීමත් සමග උණුසුම සොයා දක්මණ අර්ධ-
ගෝලය වෙත ඇදී එන සංක්‍රමණික කුරුල්ලන්ට
නිවහන් සලසන ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටි වැදගත්
සංචාරක කුරුල් පාරාදීපයක් ලෙසද ආනවි-
ලුන්දුව අභයගුමිය ප්‍රකට ය. මෙම අභයගුමිය
තුළදී ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික කුරුල්ලන් රැසක්
ද තිරික්ෂණය කළ හැකිය. මෙම අභයගුමිය
තුළදී සුලබව තිරික්ෂණය කළ හැකි පක්ෂීන්
අතරට කොරවක්කා, දියකාචා, කලපු පිලිහුඩුවා,
නිල් කිතලා, කරවැල් කොකා, ලොකු සුදු කොකා,
බමුණු උකුස්සා සමග මෙරටට ආවේණික වලි
කුකුලා අළුකැදක්කා ද වේ.

මෙහි ශාක ප්‍රජාව ගැන සලකා බැලීමේදී මෙම
අභයගුමිය තුළ ශාක විශේෂ 264 ක් පමණ
දැනටමත් හඳුනාගෙන තිබේ. මෙහිදී විශේෂ ගස්
වර්ග 110 ක් ද පඳුරු ශාක වර්ග 54 ක් ද පැලෑටි
විශේෂ 68 ක් ද වැල් වර්ග 30 ක් ද වශයෙන්
වර්ගකර දැක්විය හැකිය. වඩාත් ජලාශ්‍රිත පරි-
සරයක් තිසාම මෙහි ජලාශ්‍රිත ශාක වර්ග වැඩි
තිබේ. ඒ අතරට ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික කෙක-
ටිය මෙන්ම පුපුළු ශාකය ද මෙහි හොඳින් වැඩේ.

සමස්තයක් වශයෙන් සලකා බලන විට ශ්‍රී
ලංකාවේ සෑම පරිසර පද්ධතියකටම මුහුණ-
දීමට සිදුවී ඇති තර්ජන හා ගැටළුවලින් මෙම
පරිසර පද්ධතියට ද මිදියාමට හැකියාවක් ලැබී
නොමැත. විශේෂයෙන් මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්
මෙහි තීරසාර භාවයට දැනටමත් තර්ජනයක් වී
තිබේ. මෙහිදී ධීවරයන්ගේ ක්‍රියාකාරකම්වලටත්
වඩා ඉස්සන් හා පොකිරිස්සන් කොටු පවත්වා-
ගෙන යනු ලබන ජාවාරම්කාරයන් නිසාත්, අනු-
වණකම නිසාම පරිසරය කෙලසන දේශීය
සංචාරකයන් නිසා ද මෙම පරිසර පද්ධතිය
අවදානමට ලක් වෙමින් පවතින බව ද අවසාන
වශයෙන් සටහන්කළ යුතුව ඇත.

